

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 3, Sayı: 8, Eylül 2016, s. 105-117

Bülent Nuri ÖZCAN¹

EBEVEYNLERİN ÇOCUKLARININ MATEMATİK ÖĞRENME SÜREÇLERİNDEKİ İNANÇ VE KATILIMININ İNCELEMESİ

Özet

Bu araştırmada, velilerin matematik dersine ilişkin inançları, çocuklarının okuldaki matematik eğitim sürecinden ne derece haberdar oldukları ve çocuklarının matematik öğrenmelerini kendi yaşantıları yolu ile ne derece desteklediklerini belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, kesitsel tarama modelinden yararlanılarak gerçekleştirilen betimsel bir çalışmadır ve 2014-2015 öğretim yılında İzmir’de oturan ilkökul birinci sınıf ile sekizinci sınıf arasında devlet ve özel okullarda çocukları okula devam eden 229 ebeveynden elde edilen bulgularla gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması aşamasında ebeveynlerin matematik eğitimine ne ölçüde ve ne şekilde katkıları olduğunu ölçmek için araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Matematik Dersi Aile Katılım Anketi” kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, ebeveynlerin matematik öğrenme sürecinde öğretmenlerden beklentilerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Genel olarak ebeveyn farkındalığının, katılımının, desteğinin ve olumlu tutumların ortaokul seviyesinde biraz daha düştüğü buna karşılık başarı düzeyini takibin ise daha sık yapıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn Katılımı, inanç, matematik eğitimi.

INVESTIGATION OF PARENTS' BELIEFS AND PARTICIPATION IN THEIR CHILDREN'S MATH LEARNING PROCESS

Abstract

The aim of this study is to determine parents' beliefs about mathematics course, to what extend are parents aware of mathematics education process of children in school and to what extend they support their children's math learning through their lives. In the present study, survey method was used and data were gathered through an instrument developed by the researcher. The sample of the study involved 229 parents of students chosen randomly from 1st -8th grades in İzmir at the end of the academic year 2014-2015. The results indicates that the parents have high expectations of teachers in mathematics learning process. Generally, awareness, involvement, support and positive attitudes of the parents has decreased, on the other hand, fallow the level of success is seen more often.

Keywords: Parental involvement, belief, mathematics education.

¹ Yrd. Doç. Dr., Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Anabilim Dalı, bnozcan@gmail.com

GİRİŞ

Günümüz dünyasında yaşanan birçok değişikliğe paralel olarak ebeveyn profillerindeki değişiklikler, ekonomik şartlar, sınav sistemi, toplumdaki değişim, okuldan ve öğretmenden beklentileri her an ve her şekilde sorgulanır hale getirmiş ve aileler ile okul ve öğretmen arasındaki ilişki sürecinin ayrıntılarıyla ele alınması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

Hemen her kesimden insan yaşantısında matematiksel bilgiye ve matematik becerilerine duyulan ihtiyaç da daha fazla artmakta ve fark edilir olmaktadır. Matematik becerileri, okuma yazma becerileri gibi okulöncesi dönemden itibaren erken akademik becerilerden birisi olarak ele alınır. Bu dönemden itibaren çocukların matematik becerilerini en iyi şekilde kazanmaları çocukların öğretmenlerinin yanında ebeveynleriyle olan yaşantıları ile de ilgilidir (Uyanık & Kandır, 2010).

Formal olarak anaokullarında okul öncesi dönemden itibaren ele alınan matematik öğrenme süreci bilinçli ya da bilinçsiz olarak ailelerin çocuklarının doğumundan itibaren dâhil oldukları bir süreçtir. Ebeveynlerin katılım şekillerine yönelik çeşitli tanımlamalar olmakla birlikte bunlar genel olarak ebeveynlerin çocuklarından okulla ilişkin beklentileri, okul, aile ve öğrenci arasındaki iletişim, ebeveynlerin okul etkinliklerine katılımı, ebeveynlerin öğrenme etkinliklerine katılımı olmak üzere dört başlık altında toplanabilir (Keith vd., 1998).

Birçok konuda olduğu gibi bu katkının niteliği ve türü ortaya çıkacak sonuçların olumlu mu olumsuz mu olacağını belirlemektedir. Cooper, Lindsey ve Nye (2000) yaptıkları araştırmada sonucunda ebeveyn katılımının üçte ikisinin olumsuz ya da uygun olmayan bir şekilde gerçekleştiğini ortaya koymuşlardır. Cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, matematik bilgi seviyesi, matematiğe karşı ilgi, gelir düzeyi, ailede okuyan çocuk sayısı vb. faktörlerin ebeveynlerin çocuklarının matematik eğitimine katkısını etkileyen faktörler arasında yer aldığı söylenebilir (Yenilmez, Özer ve Yıldız, 2006)

Yapılan araştırmalar ebeveyn katkısının niteliği açısından ikiye ayrıldığını göstermektedir. Bunlardan birisi hassas bir şekilde belli bir strateji çerçevesinde ortaya konan ve olumlu sonuçlar veren ölçülü olarak ortaya konan eğitimsel beklentiler gibi incelikli ebeveyn katılım biçimi, diğeri ise olumsuz sonuçlar veren ev ödevlerine doğrudan yardım ve TV kuralları gibi açık ebeveyn katılımı biçimleridir. İncelikli ebeveyn katılımı biçimlerinin açık ebeveyn katılımı biçimlerine göre daha olumlu sonuçlar ortaya koyduğunu belirtilmektedir (Xu vd., 2010).

Yapılacak katkının niteliği ve türü dikkate alındığında ebeveyn katılımının farklı alanlarda pek çok yararının olabileceğinden bahsedilmektedir. Bunların başında akademik başarıya olan katkı gelmektedir. Yapılan birçok araştırmada bu etkenlerin öğrencilerin akademik başarılarını da olumlu etkilediğini ortaya konulmuştur. (Balli vd., 1998; Fan & Chen 2001; Jeynes, 2007; Keith vd., 1998; Kotaman, 2008; Şad, 2012. Vukovic, Roberts ve Green'in (2013) ortaya koyduğu araştırma sonuçları ebeveynlerin çocukların matematik başarısını matematik kaygıları azaltmak yoluyla etkilediğini göstermektedir. Bunların yanında ebeveyn katılımının öğrenci davranışları üzerinde de olumlu etkisinin olduğuna değinilmektedir. Epstein ve Sheldon, 2002 de gerçekleştirdikleri çalışmada, ebeveyn katılımının öğrencilerin davranışsal ve sosyal uyumlarının gelişmesine katkı sağladığı için okulda disiplin sorunlarının azalmasına, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişmelerinin sağlıklı bir ortamda yürütülmesine katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Bu araştırma, ebeveynlerin matematik dersine ilişkin inançları, çocuklarının okuldaki matematik eğitim sürecinden ne derece haberdar oldukları ve çocuklarının matematik öğrenmelerini kendi yaşantıları yolu ile ne derece destekledikleri ile öğrencinin cinsiyeti, öğrencinin gittiği okul türü ve öğrencinin bitirdiği sınıf düzeyi arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu temel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Ebeveynlerin, matematik dersine ilişkin inançları nelerdir?
2. Ebeveynlerin, ilköğretimde okuyan çocuklarının okuldaki matematik eğitim sürecindeki farkındalıkları ne kadardır?
3. Ebeveynler, ilköğretimde okuyan çocuklarının matematik öğrenmelerini kendi deneyimleri ışığında ne ölçüde desteklemektedir?

Araştırma, toplumun çoğu kesimi tarafından önemli değer atfedilen matematik eğitimi alanında daha nitelikli ve katılımcı bir süreç oluşturulabilmesi için velilere özellikle de okul yönetimlerine ve öğretmenlere yönelik yol gösterici olması açısından önem ve değer taşımaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların velilerin matematik öğrenme sürecindeki inanç ve katılımlarının belirlenmesine olanak sağlayan veriler ışığında okul, öğretmen, veli ve nihayi olarak da öğrencilerimize olumlu katkılar sağlayabileceği umulmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma kesitsel tarama modelinden yararlanılarak gerçekleştirilen betimsel bir çalışmadır. Karasar'a (2003) göre tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Kesitsel tarama modelinde ise amaç taranan olgunun herhangi bir andaki durumunu tanımlamaktır (Özdemir, 2015)

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini 2014-2015 öğretim yılında İzmir'de oturan ilkokul birinci sınıf ile sekizinci sınıf arasında devlet ve özel okullarda çocukları okula devam eden Türk ebeveynler oluşturmaktadır. Araştırma bu evren içinden tesadüfi(rastlantısal) olarak seçilmiş 229 ebeveyninden elde edilen bulgularla gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada verilerin toplanması aşamasında ebeveynlerin matematik eğitimine ne ölçüde ve ne şekilde katkıları olduğunu ölçmek için araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan "Matematik Dersi Aile Katılım Anketi" kullanılmıştır. Araştırma konusu ve problem tanımlamalarına bağlı olarak yapılan literatür taraması sonucunda ulaşılan kaynaklar ışığında hazırlanan anket formunda yer alan sorular ile ilgili bir okul yöneticisinin, bir program geliştirme uzmanının, bir matematik öğretmenin, iki sınıf öğretmenin ve bir psikolojik danışmanın görüşüne başvurulmuştur. Anket formunda yer alan soruların katılımcılar tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını test etmek üzere uygulama öncesinde farklı seviyelerde çocukları okuyan dokuz kişiden anket formunu doldurması istenmiş ve bu kişilerle yapılan görüşmeler sonucunda anket formuna son şekli verilmiştir.

Anket 2014-2015 öğretim yılı sonunda bir sonraki öğretim yılından önce uygulanmış ve bir önceki yılın dikkate alınarak yanıtlanması beklenen kesitsel bir çalışmadır. Anket, internet anketi türünde olup Google forms kullanılarak hazırlanmış, katılımcılara elektronik ortamda ulaştırılmıştır ve internet ortamında yanıtlanmıştır. Anket maddelerinin katılımcılar tarafından doğru bir şekilde okunup anlaşıldığı ve dürüst ve gerçeği tam yansıtacak şekilde yanıtlandığı varsayılmaktadır.

Araştırmacı, araştırma kapsamına alınan ebeveynlere çalışmanın ve katılımlarının neden gerekli ve önemli olduğunu açıklamış ve Matematik Dersi Aile Katılım Anketi'ni cevaplamalarını istemiştir. Anket kapsamında katılımcıların demografik özelliklerini betimlemeye yönelik olgusal sorular, ebeveynlerin, ilköğretimde okuyan çocuklarının okuldaki matematik eğitim sürecinden ne derece haberdar olduklarını belirlemeye yönelik bilgi soruları, ebeveynlerin, ilköğretimde okuyan çocuklarının matematik kendi yaşantıları yolu ile ne ölçüde desteklemekte olduklarını belirlemeye yönelik davranış soruları ve ebeveynlerin, matematik dersine ilişkin inançlarının neler olduğunu belirlemeye yönelik inanç ve kanı sorularına yer verilmiştir. Anket maddelerine Tablo 1 de yer verilmiştir. Elde edilen veriler düzenlenip yorumlanırken veri grubunun frekans değeri ve yüzdesi dikkate alınmıştır.

Tablo 1. Anket maddeleri

Alt Problem	Alt probleme ait maddeler
Ebeveynlerin, matematik dersine ilişkin inançları nelerdir?	<ul style="list-style-type: none">• Sizce çocuğunuzun matematik öğrenme sürecinden öncelikle kim sorumludur?• Matematik dersinin diğer derslerden daha zor olduğunu düşünüyor musunuz?• Matematik dersinin diğer derslerden daha önemli olduğunu düşünüyor musunuz?
Ebeveynlerin, ilköğretimde okuyan çocuklarının okuldaki matematik eğitim sürecindeki farkındalıkları ne kadardır?	<ul style="list-style-type: none">• Çocuğunuzun matematik dersinde neler öğrendiği konusunda fikir sahibi misiniz?• Okulda matematik konularının nasıl öğretildiğini biliyor musunuz?• Çocuğunuzun matematik dersinden nasıl notlandırıldığını biliyor musunuz?
Ebeveynler, ilköğretimde okuyan çocuklarının matematik öğrenmelerini kendi deneyimleri ışığında ne ölçüde desteklemektedir?	<ul style="list-style-type: none">• Matematiği günlük yaşamınızda kullanır mısınız?• Çocuğunuzun matematiği günlük yaşantısında kullanması konusunda fırsatlar yaratır mısınız?• Çocuğunuzla matematik öğrenme yaşantıları hakkında konuşuyor musunuz?• Çocuğunuzun matematik dersindeki başarı seviyesini takip ediyor musunuz?• Çocuğunuzdan başarı beklentiniz yüksek mi?

BULGULAR

Araştırma örneklemini oluşturan öğrenci ve velilerin karakteristiklerine ilişkin dağılımlar tablo 2 de görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların demografik özellikleri

		f	%
Veli Olduğu Öğrencinin Cinsiyeti	Kız	76	39
	Erkek	119	61
	Toplam	195	100
Çocuğun Gittiği Okul Türü	Devlet	75	38
	Özel	120	62
	Toplam	195	100
Veli Yakınlığı	Anne	123	63
	Baba	68	35
	Diğer	4	2
	Toplam	195	100
Veli eğitim Düzeyi	İlkokul	10	5
	Ortaokul	8	4
	Lise	31	16
	Üniversite	105	54
	Lisansüstü	41	21
	Toplam	195	100

Araştırmaya katılan ebeveynlerin çocuklarının sınıf düzeylerinin(Araştırmanın yapıldığı andaki) cinsiyet ve okul türüne göre dağılımı Tablo 3 de görülmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin sınıf düzeyinin cinsiyet ve okul türüne göre dağılımı

Sınıf Seviyesi	Öğrenci Sayısı		
	Toplam	Cinsiyete Göre(Kız- Erkek)	Okul Türüne Göre(Devlet- Özel)
1. Sınıf	32	12	4
		20	8
2. Sınıf	32	14	8
		18	12
3. Sınıf	37	21	4
		16	10
4. Sınıf	42	12	7
		30	11
5. Sınıf	22	8	8
		14	6
6. Sınıf	30	8	2
		22	12

			4	2
7.	Sınıf	9	5	2
				1
				4
8.	Sınıf	11	8	4
			3	4
				3
				-

Elde edilen bulgularda ilk önce ebeveynlerin matematik derslerine yönelik inançları ile ilgili olanları sunulacaktır. İnançlarla ilgili görülen maddeler Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6 daki veriler ile sunulmuştur.

Tablo 4.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Sizce çocuğunuzun matematik öğrenme sürecinden öncelikle kim sorumludur?	Veli	15	%8	11	%8	4	%8
	Öğrenci	69	%35	47	%33	22	%42
	Öğretmen	111	%57	85	%59	26	%50
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Tablo 4 deki veriler dikkate alındığında ebeveynlerin büyük oranda çocuklarının matematik öğrenme sürecinden öncelikle öğretmenlerin sorumlu olduklarını düşündükleri (%57) görülmektedir. Bu oran ilkökul seviyesinde (%59), ortaokul seviyesine (%50) göre daha yüksek çıkmıştır. Tablo 3 den velilerin ikinci sırada öğrencilerin (%35) ve son olarak da velilerin (%8) sorumlu olduklarını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 5.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Matematik dersinin diğer derslerden daha zor olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	32	%16	21	%15	11	%21
	Kısmen	80	%41	54	%38	26	%50
	Hayır	83	%43	68	%47	15	%29
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Tablo 5 incelendiğinde matematik dersinin diğer derslerden daha zor olduğunu düşünen ebeveynlerin oranı ortaokul seviyesinde artmaktadır. Ortaokul seviyesinde velilerin %71'i evet ya da kısmen yanıtını verirken bu oran ilkökul seviyesinde %53 olmuştur. Diğer taraftan bu verilere dayalı olarak her iki grupta da matematik dersinin görece zor bir ders olarak algılandığı söylenebilir (%57).

Tablo 6.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Matematik dersinin diğer derslerden daha önemli olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	129	%66	94	%66	35	%67
	Kısmen	55	%28	39	%27	16	%31
	Hayır	11	%6	10	%7	1	%2
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Tablo 6 incelendiğinde ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun(%94) matematik dersini kısmen ya da tamamen diğer derslerden daha önemli gördükleri anlaşılmaktadır. Bu oran ortaokul seviyesinden bir miktar daha artmaktadır(%98). Katılımcıların üçte ikisi net biçimde matematik dersinin diğer derslerden daha önemli olduğunu ifade etmiştir.

Ebeveynlerin, ilköğretimde okuyan çocuklarının okuldaki matematik eğitim sürecindeki farkındalıkları ile ilgili görülen maddeler Tablo 7, Tablo 8 ve Tablo 9'daki veriler ile sunulmuştur.

Tablo 7.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Çocuğunuzun matematik dersinde neler öğrendiği konusunda fikir sahibi misiniz?	Evet	144	%74	109	%76	35	%67
	Kısmen	44	%22	30	%21	14	%27
	Hayır	7	%4	4	%3	3	%6
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Araştırmaya katılan ebeveynlerin %74'ü çocuklarının matematik dersinde neler öğrendiği konusunda fikir sahibi olduğunu ifade etmiştir. Bu oran ilkokul seviyesinde %76 iken ortaokul seviyesinde düşüş göstererek %67 olmuştur.

Tablo 8.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Okulda matematik konularının nasıl öğretildiğini biliyor musunuz?	Evet	74	%38	60	%42	14	%27
	Kısmen	92	%47	65	%45	27	%52
	Hayır	29	%15	18	%13	11	%21
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların %15'inin okulda matematik konularının nasıl öğretildiğini bilmedikleri anlaşılmaktadır. Soruya biliyorum şeklinde yanıt verenlerin oranı ise ortaokul seviyesinde %27 iken ilkokul seviyesinde %42'ye çıkmaktadır. Elde edilen verilere göre genel olarak ilkokul velilerinin ortaokul velilerine göre öğretilen konuları daha çok bildiklerini ifade ettikleri söylenebilir.

Tablo 9.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Çocuğunuzun matematik dersinden nasıl notlandırıldığını biliyor musunuz?	Evet	101	%52	75	%52	26	%50
	Kısmen	60	%31	41	%29	19	%37
	Hayır	34	%17	27	%19	7	%13
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Tablo 9 incelendiğinde, ebeveynlerin yaklaşık yarısının(%52) çocuklarının matematik dersinden nasıl notlandırıldığını bildiği %31'inin ise kısmen bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır. Çocuklarının notlandırılma şekline ilişkin ebeveynlerin ilkököl ve ortaokul seviyesinde birbirlerine yakın oranlarda evet, kısmen ve hayır yanıtını verdikleri görülmektedir.

Ebeveynlerin, ilköğretimde okuyan çocuklarının matematik öğrenmelerini kendi deneyimleri ışığında ne ölçüde destekledikleri ile ilgili görülen maddeler Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12 ve Tablo 13 deki veriler ile sunulmuştur.

Tablo 10.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Matematiği günlük yaşamınızda kullanır mısınız?	Evet	170	%87	124	%87	46	%88
	Kısmen	25	%13	19	%13	6	%12
	Hayır	-	%	-	%	-	%
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Katılımcıların %87'si matematiği günlük yaşamında kullandığını ifade ederken bu soruya kısmen yanıtını verenler tüm katılımcıların %13'ü olmuştur. Oranlar ilkököl ve ortaokul seviyesinde birbirine yaklaşık olarak aynı çıkmıştır.

Tablo 11.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Çocuğunuzun matematiği günlük yaşantısında kullanması konusunda fırsatlar yaratır mısınız?	Evet	131	%67	98	%69	33	%63
	Kısmen	60	%31	43	%30	17	%33
	Hayır	4	%2	2	%1	2	%4
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Tablo 11 incelendiğinde, katılımcıların tamamına yakınının (%98) çocuğunun matematiği günlük yaşantısında kullanması konusunda fırsatlar yarattığını ifade ettiği görülmektedir. Bu soruya evet diyenlerin oranı ilkököl seviyesinde %69 iken ortaokul seviyesinde %63 olmuştur. Ebeveynlerin %2'si ise çocuğunun matematiği günlük yaşantısında kullanması konusunda fırsatlar yaratmadığını ifade etmiştir.

Tablo 12.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Çocuğunuzla matematik öğrenme yaşantıları hakkında konuşuyor musunuz?	Her zaman	61	%31	51	%36	10	%19
	Sıklıkla	61	%31	36	%25	25	%48
	Bazen	68	%35	53	%37	15	%29
	Hiçbir zaman	5	%3	3	%2	2	%4
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Tablo 12 incelendiğinde ebeveynlerin %3'ünün çocuklarıyla matematik öğrenme yaşantıları hakkında hiç konuşmadığını ifade ettiği görülmektedir. Soruya her zaman, sıklıkla ve bazen yanıtını verenlerin oranları birbirlerine yakın düzeydedir (%31, %31, %35). Ortaokul seviyesinde her zaman çocuğuyla bu konuda konuştuğunu ifade eden velilerin oranı (%19) ilkokul velilerine (%36) göre daha düşük bulunmuştur.

Tablo 13.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Çocuğunuzun matematik dersindeki başarı seviyesini takip ediyor musunuz?	Her zaman	106	%54	73	%51	33	%63
	Sıklıkla	74	%38	55	%38	19	%37
	Bazen	15	%8	15	%11	-	-
	Hiçbir zaman	-	-	-	-	-	-
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Araştırmaya katılan ebeveynlerin tamamı çocuklarının başarı seviyesini az veya çok takip ettiğini ifade etmiştir. Tablo 13 incelendiğinde ortaokul velilerinin çocuklarının başarı seviyesini ilkokul velilerine göre daha sık takip ettikleri söylenebilir. Ortaokul velilerinin %63'ü her zaman %37'si sıklıkla yanıtını verirken bazen ve hiçbir zaman yanıtını veren veli olmamıştır.

Tablo 14.

		Tümü		İlkokul		Ortaokul	
		f	%	f	%	f	%
Çocuğunuzdan başarı beklentiniz yüksekti mi?	Evet	120	%61	86	%60	34	%65
	Kısmen	64	%33	48	%34	16	%31
	Hayır	11	%6	9	%6	2	%4
	Toplam	195	%100	143	%100	52	%100

Tablo 14 incelendiğinde ebeveynlerin yaklaşık üçte ikisinin çocuklarından başarı beklentisinin yüksek yaklaşık üçte birinin ise kısmen yüksek olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Velilerin %6'sı ise çocuklarından çeşitli nedenlerle başarı beklentilerinin yüksek olmadığını ifade etmişlerdir. Başarı beklentileri açısından ilkokul ve ortaokul velileri arasında önemli bir farklılık göze çarpmamaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çoğunluğu(%75) lisans ve lisansüstü eğitim almış katılımcılarla gerçekleştirilen çalışmada ebeveynlerin çocuklarının matematik öğrenme sürecindeki sorumluluğu daha çok öğretmenlerde olduğuna inanmaktadır. Ortaya çıkan sonuçlar matematik öğrenme sürecinde öğretmenlerden beklentilerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Öğretmenin bu nokta da sadece sınıf içi etkinliklerle değil aynı zamanda ebeveynlere yönelik yaklaşımları, diyalogları ve yönlendirmeleri de önem kazanmaktadır. Ebeveynlerin sınıf düzeyleri ilerledikçe matematiği görece daha zor bir ders olarak algılamalarının sebebi matematik dersinin ön öğrenmelerin önemli olduğu bir dal olması nedeniyle alt sınıflarda oluşan eksikliklerin sonraki öğrenmelerini etkilemesinde yatabilir. Ebeveynlerin, çocuklarının okul sürecinde yaşadıkları zorlukları gözlemlenmeleri ve anlamlandırmaları matematik dersinin özelliklerinden bağımsız değerlendirildiğinde doğru olmayan, kaygıyı artırıcı ve çözüm üretmeyen yaklaşımların doğmasına sebep olabilir. Katılımcıların çoğunun matematik dersini diğer derslerden daha önemli görmesi ve bu oranın ortaokul seviyesinde artması dikkat çekicidir. Bunun nedeni özellikle ulusal ortak sınavların başlaması ve hemen her türlü sınavda matematik sorularına yer verilmesi, matematik sorularını yapma oranının diğer derslerden daha düşük olması neticesinde bu dersten başarılı olmanın yaratacağı farkın bilincinde olunması en önemli etkenler olabilir. Bunun yanında matematik dersinin günlük hayatta kullanım alanlarının olması da sonuçta etkili olmuş olabilir.

Araştırma kapsamında elde edilen veriler her ne kadar ebeveynlerin çoğunlukla çocuklarının okulda neler öğrendiğinden haberdar olduğunu gösterse de ortaokul seviyesinde düşüş göstermektedir. Bunun iki sebebinin olabileceği düşünülmektedir. İlki; ilköğretim düzeyinde sınıf öğretmenin çoğu dersle ilgilenmesi ve bir sınıftan sorumlu olması neticesinde öğrenciyi daha yakından takip etmesi ve velilerle daha fazla iletişim halinde olmasıdır. Diğer ise ortaokul seviyesinde ergenlik dönemi değişimleri ve matematik konularının önceki seviyelere göre biraz daha karmaşık bir hal alması olabilir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin çoğunlukla okulda neler öğretildiğini bildiklerini ifade etmelerine rağmen matematik konularının nasıl öğretildiği ve çocuklarının nasıl notlandırıldığı konusunda daha az bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır. Veliler bu bilgiler talep etmiyor, öğretmenler ise bununla ilgili bilgilendirme ihtiyacı hissetmiyor olabilirler. Diğer taraftan velilerin şu ya da bu şekilde dâhil olduğu öğrenme sürecinde yetersiz bilgiyle hareket etmesi de bu süreçteki beklendik ya da beklenmeyen olaylardaki ortaya koyduğu tavır etkileyebileceği de unutulmamalıdır.

Yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak düşündüğümüz matematiğin okulda olduğu kadar çocuğun geri kalan zamanının önemli bir bölümünü geçirdiği aile yaşantısında da günlük hayatla ilişkilendirilmesi şüphesiz ki daha anlamlı bir matematik öğrenme süreci oluşmasına katkı sağlar. Araştırmaya katılan ebeveynlerin tamamının az veya çok günlük hayatlarında matematiği kullandıklarının farkında olmaları önemlidir. Katılımcıların eğitim düzeyinin yüksek olması bu sonucun ortaya çıkmasında bir etken olabilir. Günlük hayatta kullanmakla birlikte ebeveynlerin çocuklarının matematiği günlük hayatta kullanması konusunda fırsatlar yaratması konusunda oranların düştüğü belirlenmiştir. Bu oranlar ortaokul seviyesinde ilköğretim seviyesine göre de daha düşüktür. Ortaya çıkan bu durumun en önemli sebebinin sınıf seviyesi arttıkça matematiği günlük yaşantının bir parçası olmaktan daha çok sınav performansının önemli olması, daha çok soru çözümlü daha başarılı olunabilecek bir ders olarak görülmesi olabilir. Bununla paralel olarak ortaokul seviyesinde çocuğu okuyan velilerin başarı düzeyini daha yakından takip etmeleri de araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır. Bunun sebebinin ilk üç sınıfta

sınavla değerlendirmelerin önemsenmemesi, sınıflar ilerledikçe ön öğrenmelere bağlı olarak matematik öğrenme sürecinde yaşanan zorlukların fark edilmesi ve dördüncü sınıftan itibaren ise ortak ulusal sınavların da yaklaşması ile birlikte hazırlığın önemli olduğunun düşünülmesi olabilir.

Genel olarak ebeveyn farkındalığının, katılımının, desteğinin ve olumlu tutumların ortaokul seviyesinde biraz daha düştüğü buna karşılık başarı düzeyini takibin ise daha sık yapıldığı görülmektedir. Aile katılımının yararları üzerinde durulmakla birlikte bu durumun etkili bir işbirliği ortamını yaratabilmek için öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynler tarafından bilinmesini sağlamak da çok önemlidir. Bu amaçla öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynlerin katılım süreci ile ilgili düşüncelerinin alınması önemlidir (Epstein, 2008; Beyer vd., 2003).

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak öğretmenlere ve okul yönetimlerine bazı önerilerde bulunulabilir.

Öğretmenlere öneriler;

- a. Velilerinizi değerlendirerek çocukların öğrenme süreçlerinde ne şekilde yer alabileceklerine karar verin.
- b. Okuldaki matematik öğrenme süreci ile ilgili velilerinizi bilgilendirin.
- c. Velilerinizi ortaya çıkan herhangi bir sorunla ilgili olarak dinleyin ve savunmaya geçmeden durumu değerlendirerek suçlamadan çözüm üretmeye çalışın.

Okul yönetimlerine öneriler;

- a. Öğretmenlerinizi iletişim becerileri konusunda bilgilendirin.
- b. Öğretmenleriniz ile velilerinizin görüşebilmeleri için fırsatlar yaratın.
- c. Öğrenme-öğretme sürecinde velilerin de göz ardı edilmemesi aksine işbirliği içinde çalışılması gerektiği konusunda öğretmenlerinizi yönlendirin.

KAYNAKLAR

- Balli, S. J., Demo, D. H., & Wedman, J. F. (1998). Family involvement with children's homework: An intervention in the middle grades. *Family Relations*, 149-157.
- Beyer, R. D., Patrikakou, E. N., & Weissberg, R. P. (2003). Developmentally appropriate school-family partnerships for adolescents.
- Cooper, H., Lindsay, J. J., & Nye, B. (2000). Homework in the home: How student, family, and parenting-style differences relate to the homework process. *Contemporary Educational Psychology*, 25(4), 464-487.
- Epstein, J. L., & Sheldon, S. B. (2002). Present and accounted for: Improving student attendance through family and community involvement. *The Journal of Educational Research*, 95(5), 308-318.
- Epstein, J. L. (2008). Improving family and community involvement in secondary schools. *Education Digest*, 73(6), 9.

INESJOURNAL

- Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational psychology review*, 13(1), 1-22.
- Jeynes, W. H. (2007). The relationship between parental involvement and urban secondary school student academic achievement a meta-analysis. *Urban education*, 42(1), 82-110.
- Karasar, N. (2003). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara. Nobel Yayın Dağıtım
- Keith, T. Z., Keith, P. B., Quirk, K. J., Sperduto, J., Santillo, S., & Killings, S. (1998). Longitudinal effects of parent involvement on high school grades: Similarities and differences across gender and ethnic groups. *Journal of School Psychology*, 36(3), 335-363.
- Kotaman, H. (2008). Türk ana babalarının çocuklarının eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1).
- Özdemir, E. (2015). Tarama Yöntemi. M.Metin (Ed.). *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Bilimlerinde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (s. 77 – 97). Ankara: Pegem Akademi.
- Şad, S. N. (2012). İlköğretim öğrencilerinin Türkçe, matematik ve fen ve teknoloji derslerindeki başarılarının yordayıcıları olarak aile katılımı görevlerinin incelenmesi. *Eurasian Journal of Educational Research*, 49, 173-196.
- Uyanık, Ö., & Kandır, A. (2010). Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(2), 118-134.
- Vukovic, R. K., Roberts, S. O., & Green Wright, L. (2013). From parental involvement to children's mathematical performance: The role of mathematics anxiety. *Early Education & Development*, 24(4), 446-467.
- Xu, M., Benson, S. N. K., Mudrey-Camino, R., & Steiner, R. P. (2010). The relationship between parental involvement, self-regulated learning, and reading achievement of fifth graders: A path analysis using the ECLS-K database. *Social Psychology of Education*, 13(2), 237-269.
- Yenilmez, K., Özer, M. N., & Yıldız, Z. (2006). Velilerin Çocuklarının Matematik Eğitimine Karşı Yaklaşım ve Katkılarının İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1).

GENİŞ ÖZET

Günümüz dünyasında yaşanan birçok değişikliğe paralel olarak ebeveyn profillerindeki değişiklikler, ekonomik şartlar, sınav sistemi, toplumdaki değişim, okuldan ve öğretmenden beklentileri her an ve her şekilde sorgulanır hale getirmiş ve aileler ile okul ve öğretmen arasındaki ilişki sürecinin ayrıntılarıyla ele alınması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Formal olarak anaokullarında okul öncesi dönemden itibaren ele alınan matematik öğrenme süreci bilinçli ya da bilinçsiz olarak ailelerin çocuklarının doğumundan itibaren dâhil oldukları bir süreçtir.

Bu araştırmada, velilerin matematik dersine ilişkin inançları, çocuklarının okuldaki matematik eğitim sürecinden ne derece haberdar oldukları ve çocuklarının matematik öğrenmelerini kendi

yaşantıları yolu ile ne derece desteklediklerini belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, kesitsel tarama modelinden yararlanılarak gerçekleştirilen betimsel bir çalışmadır ve 2014-2015 öğretim yılında İzmir’de oturan ilkökul birinci sınıf ile sekizinci sınıf arasında devlet ve özel okullarda çocukları okula devam eden 229 ebeveyninden elde edilen bulgularla gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması aşamasında ebeveynlerin matematik eğitimine ne ölçüde ve ne şekilde katkıları olduğunu ölçmek için araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Matematik Dersi Aile Katılım Anketi” kullanılmıştır.

Araştırma sonuçları, ebeveynlerin matematik öğrenme sürecinde öğretmenlerden beklentilerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin çoğunlukla okulda neler öğretildiğini bildiklerini ifade etmelerine rağmen matematik konularının nasıl öğretildiği ve çocuklarının nasıl notlandırıldığı konusunda daha az bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır. Genel olarak ebeveyn farkındalığının, katılımının, desteğinin ve olumlu tutumların ortaokul seviyesinde biraz daha düştüğü buna karşılık başarı düzeyini takibin ise daha sık yapıldığı görülmektedir.